

D4A1

Cafè filosòfic

Marc Sautet, Michel Tozzi i Oscar Brenifier

Un Cafè filosòfic («Café-Philo», en francès, i molt sovint abreujat també com a «Filocafè» o directament «Cafè») és una trobada en què un grup de persones —a vegades desconegudes— discuteixen qüestions filosòfiques rellevants en un ambient informal; preferiblement en una cafeteria, mentre prenen una beguda.

El filòsof francès Marc Sautet (Beaumont-le-Roger, 1947 – París, 1998) va explicar en una entrevista radiofònica que cada diumenge es reunia amb uns col·legues per filosofar al Café des Phares, una cafeteria del parisenc barri de la Bastilla. És d'aquesta cafeteria (o 'Café', en francès) d'on sorgeix la idea dels Cafès filosòfics. Entesos no només com a mera tertúlia, sinó com a recerca filosòfica. Per tant, el primer mot de l'expressió 'Cafè filosòfic' és una metonímia que fa referència a l'establiment que serveix cafè i no pas al popular beuratge bru.

Mai s'hauria imaginat, Sautet, que el següent diumenge, el 13 de desembre de 1992, aquella anècdota atrauria gairebé una quarantena de persones amb pensaments diversos, units per les ganes de confrontar tota mena d'idees. Ni molt menys s'hauria pensat que engegaria un potent moviment de reflexió a França, que també arribaria a Girona.

Un Cafè filosòfic no és una tertúlia, tot i que hi hagi un intercanvi dialèctic (o en forma de diàleg). Es tracta de quelcom més profund i amb major càrrega cognitiva que només conversar, perquè el propòsit de la trobada consisteix a respondre una qüestió filosòfica, consisteix a filosofar. En un Cafè filosòfic hi ha l'interès per explorar grans qüestions de la humanitat, que són els que humans fa molt de temps que ens fem, així com aquelles en què apliquem la perspectiva i les eines de la filosofia. És per això que és fonamental comprendre que hi ha actituds, que anomenem filosòfiques, que fomenten, que potencien l'objectiu de la recerca filosòfica, mentre que n'hi ha unes altres que o bé no el fomenten o bé l'impedeixen.

Actituds filosòfiques dels participants	
Fomenta la recerca	No fomenta la recerca
La cura i el respecte Respecta les normes (d'ordre, el nombre d'intervencions i la seva durada). En cas que hi hagi normes que no s'hagin establert, sigues raonable. Respecta el torn	Les desqualificacions Cal criticar els arguments, però mai les persones. No utilitzis llenguatge ofensiu. Ni menyspreïs les idees dels altres, encara que no hi estiguis d'acord.

de paraula i tingues cura de la gent que t'envolta.	
L'escolta activa Presta atenció a les intervencions dels altres i reflexiona-hi. Escolta les argumentacions dels altres sense considerar-los rivals, sinó com a companys de recerca.	L'abús en la intervenció No facis discursos llargs i procura que la paraula circuli com més millor. Tingués cura d'ajudar i implicar el màxim nombre de participants.
El qüestionament Pots qüestionar-ho tot: una afirmació, una definició, la (formulació de la) mateixa pregunta de la trobada del Cafè filosòfic en qüestió, pressupòsits i conseqüències. Així com les opinions dels altres. I encara pots desafiar les teves idees més arrelades.	La discussió per guanyar Recorda que l'objectiu és reflexionar, no imposar les teves idees. Per tant, l'espai del Cafè filosòfic es construeix com un espai de recerca dins d'una comunitat de gent que empra l'intercanvi dialògic per explorar qüestions filosòfiques.
L'argumentació Argumenta racionalment i amb fonaments sòlids el teu punt de vista. És a dir, utilitza principis i bones raons.	No fer crítica constructiva La dialèctica és una eina fantàstica tant per fer notar errors de raonament, com per avançar en l'exploració filosòfica. Això sí, fes sempre objeccions atentes, raonades i respectuoses.

Actituds filosòfiques del dinamitzador	
Fomenta la recerca	No fomenta la recerca
Els coneixements rellevants El dinamitzador pot aportar una posició propera (o contrària) d'un filòsof, si això enriqueix la trobada.	Confiscar massa la paraula Prendrà la paraula quan sigui necessari i per moderar els torns. No convertirà la discussió en una conferència: serà breu i clar.
Facilitar la participació El dinamitzador cal que s'asseguri que tothom coneix el funcionament del Cafè filosòfic i també que qui vulgui parlar tingui l'oportunitat de fer-ho. Haurà de moderar els torns i prioritzar aquelles persones que no hagin parlat (o que no hagin parlat tant). També reconduirà la discussió, si el grup es desvia de la pregunta que vol tractar.	La filosofització excessiva D'una banda, no ha d'imposar autoritats filosòfiques per silenciar cap opinió (d'això se'n diu <i>fal-làcia ad verecundiam</i>). Per altra banda, com a moderador, tampoc no ha de ser un terrorista intel·lectual: que no sigui algú que utilitza un llenguatge excessivament tècnic o pedant ni tampoc volgudament obscur. Les seves intervencions han de ser accessibles a tothom.
La insistència en el qüestionament El dinamitzador recordarà que tot es pot qüestionar: una afirmació, una definició, la (formulació de la) mateixa pregunta de la trobada del Cafè filosòfic en qüestió, els pressupòsits i les conseqüències. Així com	Les desqualificacions Cap participant pot desqualificar ningú, ni és permès que cap dinamitzador desqualifiqui cap intervenció. Tampoc aquelles mancades de rigor filosòfic. El mateix grup (o el moderador com a agent

les opinions dels altres. I que cadascú pot, fins i tot, desafiar les seves idees més arrelades.	<i>provocateur</i>) ja farà notar la manca de consistència de la intervenció en qüestió.
La síntesi El dinamitzador podrà fer una síntesi parcial a mitja sessió, si ho considera oportú. I ajudarà a recapitular algun punt complicat de la discussió. També farà un aclaridor resum final que expliqui com s'ha desenvolupat aquella trobada, si cap altre participant no ho vol fer.	L'abundància d'excursos Un dels majors problemes que pot tenir el grup és mantenir el rumb de la qüestió. Per això el dinamitzador ha de reconduir la direcció de la qüestió plantejada.